

מסכת נדרים

פרק ג

א. ארבעה נדרים התירו חכמים, נדרי זרזיון, ונדרי הבאי, ונדרי שגגות, ונדרי אגסים. נדרי זרזיון, כיצד. היה מוכר חפץ ואמר, קונם שאיני פוחת לה מן הסלע, והלה אומר, קונם שאיני מוסיף לה על השקל, שניהן רוצין בשלשה דינרין. רבי אליעזר בן יעקב אומר, אף הרוצה להדיר את חברו שיאכל אצלו, אומר, כל נדר שאני עתיד לדר הוא בטל, ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר:

ב. נדרי הבאי, אומר, קונם אם לא ראיתי בדרך הנה כיוצאי מצרים, אם לא ראיתי נחש פקורת בית הבד. נדרי שגגות, אם אכלתי ואם שתיתי, ונזכר שאכל ושתה. שאני אוכל ושאני שותה, ושכח ואכל ושתה. אומר, קונם אשתי נהנית לי, שגנבה את כסוי ושהכתי את בני, ונודע שלא הכתי ונודע שלא גנבתו. ראה אותן אוכלים תאנים ואמר, הרי עליכם קרבן, ונמצאו אביו ואחיו, והיו עמקו אחרים, בית שמאי אומרים, הן מתרין ומה שעמקו אסורין. ובית הלל אומרים, אלו ואלו מתרין:

ג. נְדָרֵי אֲנָסִים, הִדִּירוּ חֲבֵרוֹ שְׂיֹאכֵל אֶצְלוֹ, וְחָלָה הוּא אוֹ שְׁחָלָה
בָּנוֹ אוֹ שְׁעָכְבוּ נָהָר, הָרִי אֵלֶּי נְדָרֵי אֲנָסִין:

ד. נוֹדְרִין לְהִרְגִּין וְלִחְרֹמִין וְלַמּוֹכְסִין שֶׁהִיא תְּרוּמָה אֶף עַל פִּי
שְׂאִינָה תְּרוּמָה, שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶף עַל פִּי שְׂאִינֹן שֶׁל בֵּית
הַמֶּלֶךְ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, בְּכָל נוֹדְרִין, חוּץ מִבְּשָׁבוּעָה. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים, אֶף בְּשָׁבוּעָה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, לֹא יִפְתַּח לוֹ בְּנֶדֶר.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, אֶף יִפְתַּח לוֹ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, בְּמָה שֶׁהוּא
מִדִּירוֹ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, אֶף בְּמָה שְׂאִינֹן מִדִּירוֹ. כִּיצַד, אָמְרוּ לוֹ,
אָמור קוֹנָם אֲשֶׁתִּי נִהְיִית לִי, וְאָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי וּבְנִי נִהְיִין לִי, בֵּית
שְׂמַאי אוֹמְרִים, אֲשֶׁתּוֹ מִתְּרַת וּבְנֵיוֹ אֲסוּרִין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, אֵלֶּי
וְאֵלֶּי מִתְּרִין:

ה. הָרִי נְטִיעוֹת הָאֵלֶּי קֶרֶבֶן אִם אֵינֶן נִקְצָצוֹת, טְלִית זוֹ קֶרֶבֶן אִם
אֵינָה נִשְׂרָפֶת, יֵשׁ לָהֶן פְּדִיוֹן. הָרִי נְטִיעוֹת הָאֵלֶּי קֶרֶבֶן עַד שִׁיקָצוּ,
טְלִית זוֹ קֶרֶבֶן עַד שִׁתְּשָׂרָה, אִין לָהֶם פְּדִיוֹן:

ו. הַנּוֹדֵר מִיֹּרְדֵי הַיָּם, מִתֵּר בְּיוֹשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה. מִיֹּשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה,
אֲסוּר בְּיֹרְדֵי הַיָּם, שִׁיֹּרְדֵי הַיָּם בְּכָלֵל יוֹשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה. לֹא כֹאֵלֶּי
שֶׁהוֹלְכִין מַעֲכֹו לִיָּפוֹ, אֵלֶּא בְּמִי שֶׁדֹּרְכוֹ לְפָרֶשׁ:

ז. הנזדר מרואי החמה, אסור אף בסומין, שלא נתפון זה אלא למי
שהחמה רואה אותו:

ח. הנזדר משחורי הראש, אסור בקרחין ובבעלי שיבות, ומתר
בנשים ובקטנים, שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים:

ט. הנזדר מן הילודים, מתר בנולדים. מן הנולדים, אסור
בילודים. רבי מאיר מתיר אף בילודים. וחקמים אומרים, לא נתפון
זה אלא במי שדרכו להוליד:

י. הנזדר משובתי שבת, אסור בישראל ואסור בכותים. מאוכלי
שום, אסור בישראל ואסור בכותים. מעולי ירושלים, אסור
בישראל ומתר בכותים:

יא. קונם שאיני נהנה לבני נח, מתר בישראל ואסור באמות
העולם. שאיני נהנה לזרע אברהם, אסור בישראל ומתר באמות
העולם. שאיני נהנה לישראל, לוקח ביותר ומוכר בפחות.
שישראל נהנין לי, לוקח בפחות ומוכר ביותר, אם שומעין לו.
שאיני נהנה להו והו לי, ינהה לנכרים. קונם שאיני נהנה לערלים,
מתר בערלי ישראל ואסור במולי הגוים. קונם שאיני נהנה
למולים, אסור בערלי ישראל ומתר במולי הגוים, שאין הערלה
קרויה אלא לנשם הגוים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים

וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עָרְלֵי לֵב, וְאוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א יז) וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי
הָעָרֵל הַזֶּה, וְאוֹמֵר (שְׁמוּאֵל ב א) פֶּן תִּשְׁמַחְנָה בָנוֹת פְּלִשְׁתִּים, פֶּן
תַּעֲלִזְנָה בָנוֹת הָעָרְלִים. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, מֵאוֹסָה עָרְלָה
שְׁנֵתָגְנוּ בָּהּ הָרָשָׁעִים, שְׁנֵאָמַר, כִּי כָל הַגּוֹיִם עָרְלִים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אוֹמֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת. רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה, שְׁדוּחָה אֶת הַשִּׁבְתַּת הַחֲמוּרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
קֶרְחָה אוֹמֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה, שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיק עָלֶיהָ מְלֵא
שָׁעָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה, שְׁדוּחָה אֶת הַנִּגְעִים. רַבִּי
אוֹמֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה, שֶׁכָּל הַמַּצּוֹת שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נִקְרָא
שָׁלֵם, עַד שֶׁמֶל, שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית יז), הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד.
דָּבָר אַחֵר, גְּדוּלָּה מִלָּה, שֶׁאֵלְמָלָא הִיא, לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת עוֹלָמוֹ, שְׁנֵאָמַר (יִרְמְיָה לֵג), כֹּה אָמַר ה' אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וְלַיְלָה, חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שֻׁמְתִּי: